

Захист прав людини і дитини, запобігання торгівлі людьми, експлуатації та насильства

Громадяни України, нерідко стикаються з грубими порушеннями прав людини, насильством та торгівлею людьми. Суспільна загроза цих явищ полягає в посяганні на права людини, які задекларовані в міжнародних і національних документах. Так, Конституцією України проголошені: невід’ємне право на життя (ст. 27 КУ), право на повагу до гідності (ст. 28 КУ), на свободу та особисту недоторканість (ст. 29 КУ), свободу пересування та вільний вибір місця проживання (ст. 33 КУ) та ін.

Організація Об’єднаних Націй прийняла низку актів – декларацій, конвенцій та інших документів, які після ратифікації їх державами допомагають долати різні види дискримінації та насильства щодо особистості. Серед них варто згадати Загальну декларацію прав людини (ООН, 1948 р.), Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права, Міжнародний пакт про громадянські та політичні права (ООН, 1966 р.), Декларацію соціального розвитку (ООН, 1986 р.), Конвенцію про права дитини (ООН, 1989 р.) тощо.

Система освіти має великі можливості щодо попередження торгівлі людьми. Педагогічний процес значною мірою зумовлюється змістом освітніх предметів, який сприяє оволодінню знаннями про людину та суспільство, про права людини. Особлива роль тут належить предметам соціально-гуманітарного циклу: історії, географії, правознавству, суспільствознавству, літературі (українській та світовій), філософії, соціології, політології тощо.

Головні завдання навчально-виховних заходів із вищезазначених негативних явищ – підвищити загальний рівень правової свідомості дітей та молоді, рівень обізнаності з проблем порушення прав людини, навчити моделям безпечної поведінки, виховати повагу до прав та основних свобод людини, толерантне ставлення до потерпілих від насильства.

Термін "торгівля людьми" передбачає різні види та форми експлуатації людини, які наводяться як міжнародними нормативно-правовими документами, так і законодавством України.

Відповідно до Закону України "Про протидію торгівлі людьми" торгівля людьми – здійснення незаконної угоди, об’єктом якої є людина, а так само вербування, переміщення, переховування, передача або одержання людини, вчинені з метою експлуатації, у тому числі сексуальної, з використанням обману, шахрайства, шантажу, уразливого стану людини або із застосуванням чи погрозою застосування насильства, з використанням службового становища або матеріальної чи іншої залежності від іншої особи, що відповідно до Кримінального кодексу України визнаються злочином.

Слід зазначити, що жертвою торгівців людьми може стати будь-яка особа, незалежно від віку та статі.

Основними уразливими категоріями осіб, які відносяться до групи ризику потрапити до торгівців людьми є:

- незаміжні жінки, самотні матері, розлучені особи;
- молодь, діти вулиці, діти-сироти, вихідці з неблагополучних сімей;
- сільське населення;
- внутрішньо переміщені особи;
- іноземні громадяни – трудові мігранти;

- особи, які зазнали насильства, у тому числі сексуального;
- бідні, малозабезпечені особи;
- особи з проблемами психічного здоров'я.

Найбільш вразливими до торгівлі людьми категоріями населення є:

жінки у віці 18-26 років, у першу чергу незаміжні (вразливі до сексуальної експлуатації);
чоловіки у віці 25-60 років, у першу чергу одружені (вразливі до трудової експлуатації);
діти у віці 13-18 років, у першу чергу дівчатка з неповних та реструктурованих сімей (коли один із батьків нерідний).

ТОРГІВЛЯ ЛЮДЬМИ - ЗЛОЧИН, ЗА ВЧИНЕННЯ ЯКОГО В УКРАЇНІ ПЕРЕДБАЧЕНО КРИМІНАЛЬНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ НА СТРОК ДО 15 РОКІВ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ.

ТОРГІВЛЯ ЛЮДЬМИ Є ТРЕТІМ ЗА ПРИБУТКОВІСТЮ ВИДОМ ЗЛОЧИННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ПІСЛЯ ПРОДАЖУ ЗБРОЇ ТА НАРКОТИКІВ.

Торгівля людьми має різні види, серед яких примусова праця, рабство, звичай подібні до рабства, сексуальна експлуатація, використання у порнобізнесі, примусова вагітність, вилучення органів, проведення дослідів над людиною, використання у жебрацтві, втягнення в злочинну діяльність, використання у збройних конфліктах, усиновлення (удочеріння) з метою наживи, продаж дитини.

1) Примусова праця - будь-яка робота, що вимагається від особи під загрозою застосування покарання, фізичного та психологічного насильства.

Основні ознаки втягнення особи у примусову працю:

недобровільний характер роботи;

відсутність дійсної трудової угоди та або утримання частини заробітної плати або її не виплата взагалі;

робота в умовах, що не сумісні з поняттям гідної/ безпечної праці;

погані умови проживання;

повна залежність від експлуататора;

примусова консумація.

2) Рабство - стан людини, щодо якої застосовуються атрибути права власності, зокрема, насильницьке підпорядкування однієї людини іншій.

3) Звичай подібні до рабства чи підневільного стану – це

а) будь-який інститут чи звичай, через які жінку обіцяють за винагороду видають заміж (без права її відмови) її батьки, опікун, родина або будь-яка інша особа або група осіб; чоловік жінки, його родина або його клан за винагороду чи без такої мають право передати її іншій особі; жінку після смерті чоловіка передають у спадщину іншій особі;

б) будь-який інститут чи звичай, через який дитина передається одним або обома своїми батьками чи своїм опікуном іншій особі за винагороду або без такої з метою експлуатації цієї дитини чи дитячої праці.

4) Сексуальна експлуатація - використання особи у діяльності сексуального характеру за винагороду або будь-яку іншу форму відшкодування незалежно від того, чи носить така діяльність добровільний або примусовий характер.

Ознаки сексуальної експлуатації:

недобровільний характер роботи;

неможливість розпоряджатися прибутками, отриманими від надання своїх послуг.

5) Використання у порнобізнесі - діяльність юридичних та фізичних осіб у сфері надання послуг сексуального характеру, створення або утримання місць розпусти та звідництво, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів з метою отримання прибутку.

6) Примусова вагітність – це

а) посягання на волю, життя та здоров'я жінки, пов'язане із здатністю народжувати, проведення протиправних дій щодо запліднення у примусовому порядку, в тому числі штучного.

б) використання репродуктивної функції організму жінки шляхом природнього або штучного запліднення без її згоди та подальше примушування жінки до виношування дитини.

7) Вилучення органів людини - вилучення з організму людини її складової частини, що має певну будову і спеціальне призначення без згоди самої особи або за її згодою, досягнутою шляхом використання злочинних засобів впливу на неї. Обіцяна особі винагорода не сплачується в повному обсязі або не сплачується взагалі.

8) Проведення дослідів над людиною без її згоди - незаконне проведення медико-біологічних, психологічних або інших дослідів над людиною, що створює небезпеку для її життя чи здоров'я.

9) Використання у жебрацтві - організація та примушування осіб до заняття жебрацтвом шляхом побиття, згвалтування, навмисного заподіяння каліцтва, нанесення фізичних та/або психологічних травм та інших видів насильства.

10) Втягнення в злочинну діяльність - Передбачає дії, пов'язані з безпосереднім психологічним або фізичним впливом на особу, вчинені з метою викликати в неї прагнення взяти участь у одному чи кількох злочинах (примушення до крадіжок, виготовлення та/або перевезення, та/або розповсюдження наркотиків, інших заборонених товарів, торгівлі зброєю, викрадення та/або збуту автотранспортних засобів, здійснення інших злочинів).

11) Використання у збройних конфліктах - використання особи, яка знаходиться у підневільному стані іншої особи, для виконання нею бойових завдань, пов'язаних з поваленням державної влади або порушення суверенітету і територіальної цілісності держави, тощо.

12) Усиновлення (удочеріння) з метою наживи - взяття на виховання в сім'ю дитини на правах сина чи доньки, оформлене в установленому порядку, вчинене з метою отримання будь-якої матеріальної вигоди або уникнення певних витрат завдяки усиновленню (удочерінню) (наприклад, бажання отримати контроль над власністю усиновленої особи, залучення до заняття жебрацтвом, азартними іграми, проституцією тощо).

13) Продаж дитини – продаж батьками, близькими родичами, подружжям тощо особи, яка не досягла 18 річного віку, з метою отримання прибутку.

В Україні створено законодавчу для боротьби з торгівлею людьми, зокрема прийнято Закон України "Про протидію торгівлі людьми", розроблено та затверджено підзаконні нормативно-правові акти у сфері протидії торгівлі людьми.

Відповідно до Закону України "Про протидію торгівлі людьми" особа, яка вважає себе постраждалою від торгівлі людьми, має право звернутися до місцевої державної адміністрації із заявою про встановлення статусу особи, яка постраждала від торгівлі людьми, та до органів Національної поліції щодо захисту прав і свобод.

Особа, якій встановлено статус особи, яка постраждала від торгівлі людьми, має право на забезпечення особистої безпеки, поваги, а також на безоплатне одержання:

- 1) інформації щодо своїх прав та можливостей, викладеної мовою, якою володіє така особа;
- 2) медичної, психологічної, соціальної, правової та іншої необхідної допомоги;
- 3) тимчасового розміщення, за бажанням постраждалої особи та у разі відсутності житла, в закладах допомоги для осіб, які постраждали від торгівлі людьми, на строк до трьох місяців, який у разі необхідності може бути продовжено за рішенням місцевої державної

адміністрації, зокрема у зв'язку з участю особи в якості постраждалого або свідка у кримінальному процесі;

4) відшкодування моральної та матеріальної шкоди за рахунок осіб, які її заподіяли, у порядку, встановленому Цивільним кодексом України;

5) одноразової матеріальної допомоги у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;

6) допомоги у працевлаштуванні, реалізації права на освіту та професійну підготовку.

Іноземець та особа без громадянства, якій встановлено статус особи, яка постраждала від торгівлі людьми на території України, крім вищезазначених прав, має також право на:

1) безоплатне отримання послуг перекладача;

2) тимчасове перебування в Україні строком до трьох місяців, який може бути продовжено у разі необхідності, зокрема у зв'язку з їхньою участю в якості постраждалих або свідків у кримінальному процесі;

3) постійне проживання на території України в порядку, встановленому законодавством.

Кількість осіб, яким Мінсоцполітики встановлено статус особи, яка постраждала від торгівлі людьми у 2021 році (інфографіка)

<https://www.msp.gov.ua/news/19780.html?PrintVersion>

На сьогоднішній день основними країнами призначення громадян України є Російська Федерація, Україна, Республіка Туреччина, Республіка Польща, ОАЄ тощо.

ЗВЕРНУТИСЯ ПО ДОМОМОГУ:

ЗА КОРДОНОМ

Якщо Ви потрапили у скрутну ситуацію за кордоном, можете звернутися до:

Посольств/консульських установ України за кордоном;

Державних, міжнародних та громадських організацій, що надають допомогу мігрантам, які опинилися у скрутному становищі, і зокрема постраждалим від торгівлі людьми;

Місцевих правоохоронних органів;

Організацій української діаспори;

Інших організації та установ (наприклад, релігійних).

Якщо Вас позбавили документів, консульська установа має докласти зусиль для встановлення Вашої особи та якнайшвидшого повернення до України. Наявність у Вас копії закордонного паспорта значно пришвидшить цей процес.

В УКРАЇНІ

В Україні надається державна підтримка особам, які постраждали від торгівлі людьми, зокрема соціальна, медична, правова, освітня та матеріальна. Із заявою про необхідність такої допомоги слід звертатись до найближчої місцевої державної адміністрації за місцем проживання.

Крім того, особи, постраждалі від торгівлі людьми, можуть отримати допомогу через мережу громадських організацій, які працюють по всій Україні. В Полтавській області регіональним координатором Міжнародної організації з міграції в Україні є Благодійна організація «Світлонадії»

Якщо Вас цікавлять координати громадських організацій в інших областях дізнатися їх можна зателефонувавши на Національну гарячу лінію з протидії торгівлі людьми та консультування мігрантів.

НАЦІОНАЛЬНА ГАРЯЧА ЛІНІЯ З ПРОТИДІЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ ТА КОНСУЛЬТУВАННЯ МІГРАНТІВ

0-800-505-501 - безкоштовно зі стаціонарних телефонів

527 - безкоштовно з номерів мобільних операторів України

У регіоні працює відділ боротьби зі злочинами, пов'язаними з торгівлею людьми, ГУНП в Полтавській області, тел., факс (0532) 51-76-40,
адреса: вул. Пушкіна, 83, м. Полтава, 36000

Корисні телефони:

Гаряча лінія МЗС України для громадян України, які опинилися в надзвичайних ситуаціях за кордоном (044) 238 16 57

Якщо Ви постраждали від торгівлі людьми за кордоном або в межах України, зателефонуйте за телефоном Департаменту боротьби зі злочинами, що пов'язані з торгівлею людьми Національної поліції України: (044) 374 37 85 (пн – сб. з 09:00 до 18:00)

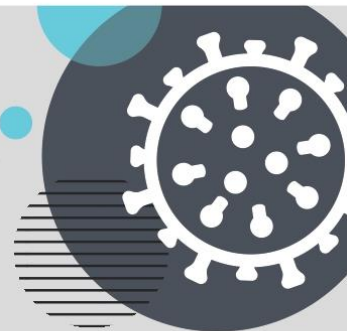
В екстрених випадках та стосовно розшуку осіб, зниклих за кордоном, можна звертатися на гарячу лінію Укрбюро Інтерполу:

(044) 256 12 53 (цілодобово)

БЕЗПЕКА ЛЮДИНИ ПОНАД УСЕ!

ДЕКІЛЬКА ПОРАД ПІД ЧАС СВІТОВОЇ ПАНДЕМІЇ КОРОНАВІРУСУ

Невидимість загрози та невизначеність в умовах пандемії COVID-19 збільшують ризики потрапляння людей у інші складні ситуації. Куди звернутись, якщо вам потрібна допомога:

Фінансові потреби та нестабільні умови життя людей, які втратили джерела доходу внаслідок кризи, можуть призвести до збільшення випадків

ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ ВСЕРЕДИНІ КРАЇНИ

Якщо у вас виникають підозри або сумніви:

15-47 Урядова «гаряча лінія»
/ працює 24/7

527 Національна безкоштовна гаряча лінія з питань протидії торгівлі людьми та консультування мігрантів / з мобільного, працює з 8:00 до 20:00

В деталях про ризики потрапити в умови сучасного рабства та допомогу розповідає онлайн курс «Протидія торгівлі людьми в Україні» на сайті www.ed-era.com

Обмеження та карантин значно погіршують ситуацію для тих, хто страждає від домашнього насильства. Самоізоляція змушує постраждалу особу проводити більше часу в постійному контакті з кривдником, що підвищує ризики для безпеки, здоров'я та психологічного стану внаслідок збільшення випадків

ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА

Якщо ви потребуєте допомоги чи консультації, звертайтеся на телефони «гарячих ліній»:

102 Національна поліція

15-47 Урядова «гаряча лінія» для постраждалих від домашнього насильства / працює 24/7

116-123 «Гаряча лінія» «Ла Страда-Україна»
/ з мобільного, працює 24/7

Про причини та можливість допомоги в деталях можна дізнатися з онлайн проєкту «Дім (Не)безпеки» www.nonviolence.ed-era.com

ДИСТАНЦІЙНА РОБОТА через COVID-19 створює сприятливіші умови і для КІБЕРШАХРАЇВ

Встановлення шкідливого програмного забезпечення дає можливість злочинцям отримати доступ до паролів та іншої особистої інформації, яку злочинці далі будуть використовувати в своїх цілях

Мінімальні ВИМОГИ КІБЕРГІГІЄНИ

мають стати такими ж важливими, як миття рук в реальному житті

Якщо ви стали жертвою кіберзлочину, залишайте електронне звернення через форму зворотнього зв'язку на сайті www.cyberpolice.gov.ua

Про типові випадки шахрайства під час коронавірусу можна також дізнатися на сайті www.cyberpolice.gov.ua

Пам'ятайте!

Перебування людей, навіть із найріднішими, в обмеженому закритому просторі в умовах самоізоляції/карантину є непростим завданням. В таких умовах важливо вміти з повагою ставитись до своїх близьких, піклуватись про них та зберігати спокій. Кризова ситуація пройде, а наразі залишайтеся вдома, адже безпека кожного з нас понад усе.

ПОГАНЕ САМОПОЧУТТЯ

Дотримуйтесь рекомендацій Міністерства охорони здоров'я України. При симптомах респіраторних захворювань звертайтеся до свого сімейного лікаря, а в складних випадках – викликайте швидку допомогу

Ваш
сімейний
лікар

103 Швидка
допомога

15-45 Урядова
«гаряча лінія»
/ працює 24/7

ОЗНАКИ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ

ДІЯ

вербування

знайомі, друзі, рідні

ЗМІ/інтернет

фірми з
працевлаштування

незнайомці

шлюбні агентства

викрадення/переховування

переміщення

передача/одержання

СПОСІБ

застосування

обману, шахрайства,
шантажу, погроз,
насилства

використання

уразливого
фізичного
або психічного стану

утримання документів

обмеження свободи пересування та зв'язку

МЕТА - експлуатація

примусова та/або
безоплатна
праця

залучення до
жебракування

примусове
сурогатне
материнство

сексуальна
експлуатація,
порноіндустрія

незаконне вилучення
органів, участь у
експериментах

залучення до
збройного
конфлікту

Якщо Ви або хтось із ваших рідних
потрапив у біду та був експлуатований -
звертайтеся по допомогу:

БЕЗКОШТОВНА НАЦІОНАЛЬНА
"ГАРЯЧА" ЛІНІЯ
З ПОПЕРЕДЖЕННЯ
ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА

0 800 500 335 (зі стаціонарного)
АБО
386 (з мобільного)